

LEADER IN ME – MODEL DE LEADERSHIP EDUCAȚIONAL PENTRU DEZVOLTAREA CLIMATULUI SOCIO-EMOȚIONAL POZITIV

Prof. înv. primar Boian Aurelia-Cornelia

Școala Gimnazială Vad

„Fiecare copil, din fiecare școală, contează!”

În contextul actual al educației, dezvoltarea competențelor socio-emoționale și a leadershipului personal devine o prioritate esențială pentru formarea elevilor. Articolul de față prezintă implementarea programului „**Leader in Me**” în cadrul **Programului „Școala Încrăderii”**, în perioada 2022–2026 în școala noastră, la nivelul colectivului de elevi din ciclul primar, pe care îi îndrum.

„Școala Încrăderii” este un program dezvoltat și implementat de Wellbeing Institute și Mind Education în parteneriat cu Transylvania College din Cluj-Napoca care își propune transformarea instituțiilor de învățământ în comunități ale încrederii, contribuției și vitalității. Acesta a devenit un veritabil model de școală pentru instituțiile de învățământ din țara noastră, fiind inspirat din standardele de calitate din educația britanică, cu respectarea standardelor ARACIP și include procesul Leader in Me, aplicat la nivel internațional în peste 6000 de școli. În România, fiecare instituție de învățământ preuniversitar care intră în program, va trece printr-un program de transformare care se întinde pe minimum 5 ani.

1. Introducere

Articolul de față reflectă aplicarea practicilor eficace, punând accent pe crearea unui climat educațional bazat pe încredere, responsabilitate și relații etice, în care am evidențiat exemple concrete de bună practică: contul bancar emoțional, copacul încrederii, clasa de leadership, jurnalul încrederii, activitățile de tip service-learning și lecțiile memorabile. Scopul acestui articol este de a evidenția modul în care practicile programului contribuie la dezvoltarea unui climat educațional pozitiv și la formarea competențelor de leadership la elevii din ciclul primar.

Programul „Leader in Me” oferă un cadru structurat pentru dezvoltarea celor 7 deprinderi ale persoanelor eficace, adaptate vârstei școlare mici. Implementarea acestuia începând cu clasa a II-a (anul școlar 2022–2023) a permis o abordare longitudinală, urmărind evoluția elevilor pe parcursul a trei ani școlari. Rezultatele indică o îmbunătățire semnificativă a climatului socio-emoțional, a autonomiei elevilor și a capacității acestora de a acționa ca lideri ai propriei învățări.

2. Cadrul teoretic și conceptual

Programul „Leader in Me” se bazează pe dezvoltarea celor 7 deprinderi fundamentale pe care le-am integrat în activitatea didactică prin practici educaționale care au vizat autonomia elevului, responsabilitatea personală, colaborarea și autorefecția:

1. Fii proactiv! - *Tu esti responsabil!* - reprezintă asumarea responsabilității pentru acțiunile și alegerile tale.

2. Începe cu gândul la final! - *Creează un plan!* - ne îndeamnă să gândim la ceea ce vrem să atingem pe termen lung și să planificăm. Elevii, dar și adulții, au nevoie de un plan ca să știe cum să ajungă către obiectivul setat.

3. Pune prioritățile pe primul loc! – *Mai întâi lucrezi, apoi te joci!* - ne amintește să prioritizăm și să ne organizăm timpul astfel încât să avem vreme atât de responsabilități, cât și de lucrurile care ne fac plăcere.

4. Gândește câștig-câștig! – *Toată lumea poate avea de câștigat!* - subliniază adoptarea unei mentalități de colaborare, în care toate părțile implicate au de câștigat.

5. Caută întâi să înțelegi, apoi să te faci înțeles! – *Ascultă înainte să vorbești!* - invită la ascultare activă și cu empatie înainte de a răspunde. Înțelegerea nevoilor celorlalți este esențială.

6. Acționează în sinergie! - *Împreună e mai bine!* - este îndemnul la colaborare, la bunăvoința de a acționa împreună cu ceilalți, de a coopera creativ pentru a găsi o soluție potrivită.

7. Ascute fierăstrăul! – *Echilibrul e cel mai bun!* - cuprinde nevoia de dezvoltare personală continuă și îmbunătățirea abilităților fizice, mentale și psiho-emoționale.

3. Contextul implementării

Implementarea programului a debutat în anul școlar 2022–2023, cu elevii unei clase a II-a, continuând pe parcursul a trei ani școlari. Activitățile au fost susținute prin ghidurile „Descoperă Leader in Me” pe nivele/clase (distribuite în școală în format letric), resurse din biblioteca digitală a programului și adaptări specifice nivelului de vârstă. Pe parcursul implementării, am integrat mai multe practici eficace, pe care le-am adaptat contextului clasei și nevoilor elevilor.

4. Exemple de bună practică

- Contul bancar emoțional

Una dintre cele mai relevante practici implementate a fost „Contul bancar emoțional”, utilizat pentru construirea și dezvoltarea relațiilor bazate pe încredere. Elevii folosesc conturi bancare emoționale pentru a-și oferi mesaje de apreciere, întărind stima de sine și bunătaea. S-a realizat un panou vizual în clasă, în care au fost introduse rutine zilnice de apreciere. Acest instrument este util nu doar în relațiile dintre colegi, ci și în

consolidarea relațiilor profesor-elev, bazate pe respect și încredere reciprocă. Elevii au identificat comportamente pentru:

- *Depuneri (+)*: acțiuni precum ascultarea activă, politețea, respectarea promisiunilor, scuzele sincere, ajutorul oferit și complimentele.
- *Retrageri (-)*: acțiuni precum nerespectarea promisiunilor, desconsiderarea, ignorarea sau critica, care scad încrederea.

Impact: creșterea încrederii în sine, îmbunătățirea relațiilor interpersonale, dezvoltare emoțională și reziliență, performanță școlară sporită, climat școlar pozitiv, reducerea conflictelor, consolidarea relațiilor elev-elev și elev-profesor.

- ***Copacul Încrederii (copacul celor 7 deprinderi)*** reprezintă, metaforic, deprinderile pentru dezvoltarea unei vieți echilibrate, eficiente și împlinite. Fiecare dintre cele 7 deprinderi reprezintă o ramură a „copacului” care sprijină creșterea și succesul individului.

Cum l-am folosit la clasă?

- Am realizat un panou vizual (planșă) cu copacul celor 7 deprinderi pe care l-am folosit în activitățile zilnice.
- Am organizat jocuri și activități care să reflecte fiecare deprindere.
- Am ales o deprindere și i-am ajutat pe copii să o aplice în viața de zi cu zi.
- Am folosit povești, videoclipuri și exemple pentru a le explica copiilor conceptele într-un mod accesibil.
- Am încurajat părinții să aplice deprinderile și acasă, creând o continuitate în educație.

Astfel, atât elevii, cât și profesorii au învățat că schimbarea și puterea schimbării începe cu fiecare dintre noi, iar binele pe care noi îl dorim, se crește împreună. Activitatea a avut rolul de a facilita înțelegerea deprinderilor și i-a ajutat pe elevi să învețe principii esențiale pentru viață, cum ar fi responsabilitatea, colaborarea și planificarea. Elevii au împărtășit exemple concrete din experiența lor, copacul devenind un instrument de reflecție permanentă.

Impact: schimbare comportamentală, dezvoltare emoțională și socială, deprinderea unor obiceiuri pentru succes, interiorizarea valorilor, aplicarea deprinderilor în contexte reale.

- *Clasa de leadership*

Transformarea clasei într-un spațiu de leadership a reprezentat un pas esențial în implementarea programului. O clasă de leadership transformă managementul tradițional într-un proces dinamic, cultivând autonomie, responsabilitate și abilități socio-emoționale

la elevi. Învățătorul acționează ca un mentor, promovând colaborarea și viziunea. Aceasta implică tehnici precum delegarea sarcinilor, încurajarea inițiativei și crearea unui mediu sigur de învățare. Accentul se pune pe dezvoltarea personală, nu doar pe cea academică, încurajând elevii să își asume responsabilitatea pentru învățarea lor.

Am împărțit rolurile de lider (de grup/de materiale/de timp/de liniște etc.) pentru a dezvolta încrederea și inițiativa tuturor elevilor. I-am implicat în luarea deciziilor, am influențat schimbarea traiectoriei de viață a copiilor, le-am oferit direcție și strategie, influențând parcursul și devenirea copiilor. Deciziile privind regulile clasei le-am luat prin consultare cu ei, responsabilizând elevii. Am pus accent pe comunicare, empatie și rezolvarea pașnică a conflictelor.

Impact: optimizarea procesului de învățare, dezvoltarea unei culturi pozitive la clasă, abordare centrată pe elev, inovație și adaptare, dezvoltarea responsabilității, creșterea încrederii în sine, participare activă la viața clasei.

- Lecțiile de leadership

Am organizat și susținut la clasă lecții dedicate conceptului de leadership care s-au concentrat pe cultivarea autonomiei, empatiei și colaborării la copii, transformându-mă în mentor și model. În lecțiile susținute am pus accent pe luarea deciziilor, responsabilitate, comunicare eficientă și rezolvarea creativă a problemelor, construind obiceiuri sănătoase, nu doar reguli. Am abordat teme precum: „Ce este un lider?”, „Cum devin liderul propriei vieți?”, „Cum pot fi lider pentru ceilalți?”, „Ce altceva fac liderii?”

Exemplu de lecție de leadership personal: „Dezvoltarea încrederii în sine”

Obiectiv: elevii să înțeleagă că pot influența pozitiv mediul înconjurător.

Activități:

- „Cercul laudei”: Fiecare copil spune un lucru pozitiv despre colegul din dreapta.
- Jurnalul liderului: elevii notează zilnic o acțiune bună pe care au făcut-o.

Acest tip de educație stimulează dezvoltarea gândirii critice, transformă profesorul dintr-o autoritate unică într-un facilitator care clarifică conceptul de leadership și-l distribuie în clasă, construind o cultură a colaborării și a respectului.

Impact: leadershipul eficient reduce abandonul școlar, crește motivația elevilor de a învăța și îmbunătățește performanțele academice prin practici pedagogice moderne.

- Jurnalul încrederii

Pentru stimularea exprimării deschise am introdus ca instrument de autorefecție „Jurnalul încrederii”, prin care elevii și-au identificat și exprimat stările afective zilnice. Această activitate favorizează autocunoașterea și dezvoltarea vocabularului emoțional,

sprijinind reglarea comportamentului și adaptarea la cerințele mediului școlar. Jurnalul provoacă elevii să reflecteze asupra experiențelor zilnice, identificând momentele pozitive și calitățile personale. Elevii au consemnat experiențe, emoții, reușite, au reflectat asupra comportamentelor lor, au stabilit obiective personale. Prin completarea jurnalului, copiii devin mai conștienți de progresele lor, ceea ce stimulează interesul pentru învățare.

Jurnalul încrederii nu este doar o activitate de scriere, ci un instrument esențial pentru construirea stimei de sine, ajutând la formarea unor elevi mai încrezători, fericiți și adaptați cerințelor școlare.

Impact: dezvoltarea conștiinței de sine și a abilităților sociale, gestionarea emoțiilor, îmbunătățirea autoreglării emoționale.

- Service-learning-ul

Activitățile de tip service-learning desfășurate au conectat elevii cu comunitatea prin acțiuni de voluntariat - „Atelierele de Vară Șotron”, proiecte de ajutor reciproc - „Săptămâna fructelor și legumelor donate”, activități ecologice - „Let's Do It, Romania!”. În proiectele de service-learning elevii identifică o nevoie reală a comunității lor școlare, propun și implementează o soluție care este sustenabilă, adică are un impact pozitiv asupra comunității; învață să fie responsabili și perseverenți, trăiesc experiența compasiunii și știu cum trebuie să acționeze pentru ca binele pe care îl doresc celorlalți să fie pus corect în practică.

Impact: intervențiile elevilor au avut un impact pozitiv, vizibil și durabil asupra mediului și/sau a grupului țintă, contribuind la dezvoltarea responsabilității sociale și la înțelegerea valorii contribuției personale.

- Lecțiile memorabile

Integrarea deprinderilor în lecții interdisciplinare și activități outdoor a facilitat învățarea autentică. Astfel, am susținut lecții de Limba și literatura română/Educație civică/Istorie cu teme despre valori, am rezolvat probleme matematice cu context real și am desfășurat activități artistice centrate pe emoții, care au avut ca impact creșterea motivației pentru învățare și obținerea unor performanțe școlare sporite. Cu toții ne dorim în școală o atmosferă de lucru frumoasă, bazată pe încredere, stare de bine, cu elevi fericiți și profesori încrezători care îndrumă elevii spre procesul de cunoaștere și descoperire, stimulând la maximum potențialul elevilor și îndemnându-i mereu să-și urmeze visul.

Învățarea prin experiență și lecțiile bazate pe activități practice, proiecte și descoperire directă sunt mai bine înțelese, mai ușor reținute și cresc motivația pentru învățare, contribuind la o educație durabilă și relevantă.

5. Rezultate și impact

Implementarea programului a generat multiple efecte pozitive:

La nivelul elevilor: creșterea autonomiei, dezvoltarea inteligenței emoționale, îmbunătățirea relațiilor interpersonale, asumarea rolurilor de lider;

La nivelul clasei: climat pozitiv, colaborare eficientă, reducerea conflictelor;

La nivelul actului educațional: predare centrată pe elev, integrarea competențelor socio-emoționale, creșterea implicării.

În calitate de membru al echipei de implementare a Programului Școala Încrăderii în școala noastră, susțin faptul că am încredere în acest proiect deoarece am observat o îmbunătățire a actului meu de predare, a relației cu elevii și a modului în care se raportează ei la disciplinele de studiu din învățământul primar și la comunitatea din care fac parte. Susțin ideea de interconectare și a stării de bine în școală și sper ca tot mai mulți dintre noi să putem spune: *„Mă simt bine în școală, sunt parte dintr-o comunitate în care am încredere, contribui la bunăstarea comunității”*.

6. Concluzii

Programul „*Leader in Me*” s-a dovedit a fi un instrument eficient pentru dezvoltarea leadershipului și a unui climat socio-emoțional sănătos pentru copiii din clasa mea. Implementarea practicilor eficace a contribuit la formarea unor elevi autonomi, responsabili și implicați iar eu mi-am schimbat destul de mult viziunea asupra modului în care ne raportăm la relația cu elevii, la cât de mult investim în pregătirea lecțiilor, pentru ca acestea să fie niște experiențe extraordinare.

Experiența demonstrează că leadershipul nu este o competență rezervată adulților, ci poate fi cultivat încă din primii ani de școală. Printr-o abordare sistematică și adaptată vârstei, elevii pot deveni lideri ai propriei învățări și ai comunității din care fac parte.

Bibliografie și resurse web

- Bush, T. (2021). *Leadership și management educațional. Teorii și practici actuale*, Ediția a II-a, Iași, Editura Polirom
- Covey, S.R. (2011). *Cele 7 deprinderi ale persoanelor eficace*, Editura ALL
- Ghidurile de leadership „*Descoperă the Leader in Me*”, FranklinCovey Education
- <https://edict.ro/despre-starea-de-bine-si-increderea-la-scoala/>
- <https://www.franklincovey.com/education/>
- <https://scoalaincrederii.learnworlds.com/path-player?courseid=leader-in-me-materiale&unit=617a22a9d2111e7a671577d9Unit>